Zenélő angyal hárfával

Szárnyasoltár táblaképe Csegöldről - Szárnyasoltár jobb oldali szekrényfelének táblája

Alkotó	Bányavárosi műhely (ú.n. BE mester)
Készítés ideje	1494 (?)
Anyag	fa
Technika	tempera, aranyozott
Méretek	magasság: 100 cm szélesség: 37 cm
Leltári szám	55.64
Egyéb	(két egymás fölötti tábla közös keretben 216 x 46 cm)

Leírás

A zenélő angyalokat ábrázoló négy, keskeny és magas táblakép (55.65, 55.66, 55.67) ugyanazon, talán a Mindenszentek tiszteletére állított oltárhoz tartozott, mint a három, férfiszenteket ábrázoló festmény. Az angyalok a szekrényt közrefogó szekrényfeleket alkották, míg a férfiszentek a mozgatható szárnyak belső oldalát díszítették. Külső oldalukon Kálvária-jelenetek láthatóak. Az elveszett negyedik szárnytáblán Rómer Flóris helyszíni jegyzeteiben női szenteket azonosított (Katalin, Borbála, Ágnes, Erzsébet, Ilona, Julianna, Orsolya), hátoldalán pedig a Kálvária jelenetét látta.

A szakirodalomban BE mesterként ismert festő feltételezett monogramja, amely a leírások szerint az apostolokat ábrázoló táblán Bertalan és János lába alatt volt olvasható, ma már nem fedezhető fel. Talán valamelyik restaurálás során veszett nyomuk. Terdik Szilveszter szerint elképzelhető, hogy a monogram csak téves olvasatként került a szakirodalomba: Rómer Flóris jegyzetei szerint, az apostolokat mutató táblán a REN 1494 felirat volt olvasható, talán ezeket a betűket értelmezték később BE-nek. A mozgatható szárnyak hátoldalán, a Paasió-jeleneteken, a hátterek és egyes részletek régebbi átfestések nyomait mutatják.

Proveniencia

Rómer Flóris a Vécsei család Szatmárnémeti főterén álló házában látta a táblákat, további képek társaságában 1864-ben. 1922-ben Pataky István lelkész a csegöldi görög katolikus parókia padlásán fedezte fel újra a képeket, információi szerint 1880 körül kerültek a parókiára. (Terdik Szilveszter szerint azonban nem elképzelhetetlen, hogy valójában csak az első világháború elől menekítették őket ide). A Szépművészeti Múzeum költségén Petrovics Elek közreműködésével Budapestre szállították a képeket eladás céljából, ám végül Gerevich Tibor révén a Nemzeti Múzeumhoz kerültek. A Vallásalap és Forster Gyula segítségével a Keresztény Múzeum számára Csernoch János érsek szerezte meg a táblákat a Liechtensteini mester két, ugyanott előkerült passióképével (54.17-18) és egy szintén Csegöldön megtalált Vizitáció képpel (54.16) együtt.

Restaurálás

1957 Varga Dezső (a szekrényfeleket konzerválta)
1970 Lente István

Bibliográfia

• Terdik Szilveszter: Csegöld középkori temploma és a csegöldi táblaképek, in: Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle

2007/2, 183-218.
• Kölnei Lívia - Balázs Edit: In omni ora. Minden órában, a tizennégy segítőszent kultusza Magyarországon. Budapest (év nélkül), 85-87.
• Kölnei Lívia: A tizennégy segítőszent kultusza a középkori Magyarországon. In: Orvostörténeti Közlemények 42-43 (1997-1998), 118, 127-128.
• Cséfalvay Pál, szerk.: Keresztény Múzeum, Esztergom. Budapest, 1993. Corvina, 179 (Török Gy.).
• Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum Régi Képtárának katalógusa. Budapest, 1975, Corvina, 15-16.
• Mucsi 1973, 10.
• Dávid Ferenc: A csegöldi mester, 1964. Szakdolgozat. ELTE.
• Boskovits Miklós-Mojzer Miklós-Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum képtára (Budapest, 1964. Akadémiai Kiadó), 133-134.
• Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Budapest 1955, 107-108, 285-286.
• Czobor Ágnes: Az esztergomi Keresztény Múzeum kiállításának vezetője. Budapest 1955, 15.
• Radocsay Dénes: Az esztergomi kiállítás magyar anyaga. Szabad Művészet IX. 1955. I. 1. sz. 7-13., 12.
• Radocsay Dénes: Un tableau médiéval hongrois. In: Bulletin Musée Hongrois des Beaux-Arts 3 (1949), 12.
• Magyarország műemléki topográfiája I. Esztergom 1. Esztergom műemlékei (összeállította: Genthon István; Budapest 1948), 38-39.
• Paár Zoltán: A szenvedő Krisztus a művészetben. In: Szépművészet 4 (1943), 78.
• Pásztor Lajos: A magyarság vallásos élete a Jagellók korában, Budapest, 1940, 153.
• Petrovics Elek: A régi magyar művészet és a Szépművészeti Múzeum. In: Budapesti Szemle 256 (1940), 222.
• Horváth Henrik: König Matthäus und die Kunst. In: Ungarische Jahrbücher 20 (1940), 222.
• Horváth Henrik: Il rinascimento in Ungheria, Roma, 1939, 96.
• Rados Jenő: Magyar oltárok, Budapest, 1938, 51.
• Csánky Dénes: Tanulmányok a szepességi táblaképfestészet XVI. századi történetéhez. In: Magyar Művészet 13 (1937), 347.
• Csánky Miklós: A lőcsei Vir dolorum oltár. In: Magyar Művészet 13 (1937), 54, 58, 61.
• Szőnyi Ottó: Régi magyar templomok, Budapest, 1933, 28.
• Horváth Henrik: H. Heinrich Faust és a bécsi gobelinek. In: Tanulmányok Budapest múltjából 1. kötet, Budapest, 1932, 68.
• Genthon István: A régi magyar festőművészet. Vác, 1932, Pestvidéki Nyomda, 59-60.
• Rónay Mária: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. In: Műgyűjtő 5 (1931), 3.
• Hoffmann Edith: Über Altäre aus Ungarn im 15. und 16. Jahrhundert. In: Műgyűjtő 5 (1931), 165.
• Péter András: A magyar művészet története, 1. kötet, Budapest, 1930, 118.
• Péter András: Magyar művészet. Magyarország Vereckétől napjainkig, Budapest, 1929, 41-42.
• Gerevich Tibor: Esztergomi Műkincsek, in Prímás Album, Budapest 1928,179-263., 208-210, 212.
• Gerevich Tibor: L'arte antica ungherese, Róma, 1929, 19.
• Fenyő Iván: Régi magyar képek a Szépművészeti Múzeumban. Magyar Művészet IV. 1928. 4. sz. 71-95., 91.
• Genthon István
• Divald Kornél: Magyarország művészeti emlékei, Budapest, 1927, 135.
• Gerevich Tibor: Von der älteren ungarischen Kunst. In: Ungarische Jahrbücher 5 (1925), 57.
• Lepold A.-Homor I.: Esztergomi Kalauz II. Kiadás, Esztergom 1924, 96.
• Gerevich Tibor: A régi magyar művészet európai helyzete. Budapest 1924., 24.

Kapcsolódó műtárgyak
55.61 Zenélő angyal orgonával

55.62 Zenélő angyal hegedűvel
55.63 Zenélő angyal lanttal
55.65 Hét apostol, hátoldalán az Olajfák hegye
55.66 Hét férfiszent, hátoldalán a Keresztvitel
55.67 Hét férfiszent. A hátoldalon Krisztus Pilátus előtt